

Damiaan Denys

Niets voor of na de waarheid

Men is haar uit het oog verloren, lees ik steeds vaker. De waarheid. Men kan haar niet meer vinden. Ik zie haar nochtans elke dag. Uiteraard komt ze zelden openlijk aan bod, maar ik weet dat ze er is omdat ze ons dwingt haar te ontwijken. Zoals een bedelaar ons noopt een stap opzij te zetten wanneer we hem uit schaamte geen blik gunnen. Zo manoeuvreren we ons elke dag in bochten rond de waarheid die zich alleen manifesteert in haar effecten.

Ik zie haar dagelijks in bestuursvergaderingen, politieke interviews, en in intieme relaties. Ik zie hoe haar afwezigheid de werkelijkheid boetseert. Je moet goed kijken. Wie de waarheid zoekt, zal haar nooit vinden. Ze geeft zich enkel prijs wanneer we geen acht op haar slaan, op een onbewaakt moment, wanneer de wereld een kans krijgt en niet ik zelfbewust kijk wat ik wil zien.

Ik zie waarheid in de ogen van Audrey Hepburn in de laatste minuut van *A Roman holiday* (1953) waarin princess Anne een laatste maal de verzamelde pers toekijkt en ze in die ene plotse oogopslag, een fractie van een seconde, weemoedig haar onmogelijke liefde betuigt, gevangen in haar rol van het koningshuis.

Ik zie waarheid in de ogen van Dustin Hoffman in de laatste minuut van *The graduate* (1967) waarin zijn uitbundige lach na het schaken van zijn geliefde plots verstilt in het besef van de werkelijkheid van het burgerlijke bestaan dat het jonge koppel te wachten staat.

Ik zie waarheid in de ogen van Robert de Niro in de laatste minuut van *Once upon a time in America* (1984) waarin hij na de dood van zijn vrienden in een opiumkit onweerstaanbaar glimlachend zijn sombere toekomst vergeet.

De waarheid komt altijd op het einde. Wees geduldig en verlaat het leven niet alvorens het tot voltooiing is gekomen, want je zou de waarheid kunnen missen. Er is niets vóór de waarheid. De waarheid is ook definitief, ze is het einde. Er is niets na de waarheid. De waarheid is allesbepalend.

Verlaat het leven niet alvorens het tot voltooiing is gekomen, want je zou de waarheid kunnen missen

Zodra ze is verschenen, kun je onmogelijk iets anders zien dan de waarheid. Er is niets buiten de waarheid. De waarheid is tenslotte altijd lachwekkend droevig en droevig lachwekkend. Je zal nooit vooraf weten wat overheerst. De waarheid is wat je bereid bent tot waarheid te verheffen. Maar ze komt altijd.

d.denys@parool.nl

Geert ten Dam, voorzitter van het college van bestuur van UvA/HvA, en Damiaan Denys, filosoof en hoogleraar psychiatrie aan de UvA, schrijven om beurten op deze plaats een column.

Bosbranden De wisselwerking tussen klimaat en bosbranden

‘Als het droger wordt, lopen wij ook meer risico’

Bosbranden vormen een grote bedreiging voor mensen, zoals deze week nog in Nieuw-Zeeland. Guido van der Werf onderzoekt hoe het klimaat invloed heeft op bosbranden – en hoe branden invloed hebben op het klimaat.

tekst Joost Zonneveld, foto Charlotte Odiijk
AMSTERDAM

In hoeverre spelen bosbranden een rol bij de verandering van het klimaat?

“De grootste boosdoener is de verbranding van fossiele brandstoffen. Door het gebruik van olie, kolen en gas komen meer broeikasgassen in de lucht en warmt de aarde op. Toch spelen bos- en graslandbranden daarbij ook een rol, ook al zijn bosbranden in principe een natuurlijk fenomeen.”

Wanneer zijn bosbranden een probleem?

“Voor mensen zijn bosbranden natuurlijk altijd een gevaar, maar als je puur naar de broeikasgassen kijkt, is er niet zoveel aan de hand zolang dezelfde vegetatie weer terugkeert. De nieuwe vegetatie neemt de uitgestoten CO₂ dan weer op. Maar dat is tegenwoordig niet altijd het geval. Bossen worden gekapt voor de houtconsumptie, voor biomassa, en bosgebieden worden in cultuur gebracht. Daarbij wordt brand vaak gebruikt als goedkoop middel om te ontbossen. Dan komt andere en vaak minder vegetatie terug, waardoor het aandeel broeikasgassen in de atmosfeer per saldo groeit.”

Neemt het aantal branden toe?

“We hebben ontdekt dat daar per jaar fluctuaties in zijn. Vooral in jaren waarin we met El Niño te maken hebben, nemen we meer branden waar. Rond de evenaar is het dan droger dan normaal en mensen maken daar gebruik van door bewust delen van bossen of grasland af te branden ten behoeve van de landbouw. Dat is na verloop van tijd ook de reden dat het aantal bosbranden op de aarde geleidelijk afneemt. In savannegebieden in Afrika is de afgelopen jaren heel veel natuur omgezet in landbouwgrond en daar komen branden nauwelijks op voor. Daarnaast lijkt de ontbossing in belangrijke landen als Brazilië fors te zijn afgenomen het laatste decennium.”

Dat klinkt als goed nieuws.

“Minder ontbossing is positief, maar het vindt nog steeds plaats. Het omzetten van natuur in landbouwgrond is voor de natuur uiteraard niet goed, maar wel logisch. Doordat er minder natuurlijke branden plaatsvinden, komen er

ook minder stoffen, zoals fijnstof, vrij die de opwarming van de aarde dempen. We onderzoeken nu hoe opwarmende en afkoelende stoffen zich tot elkaar verhouden bij brand.”

Hoe groot is het aandeel van bosbranden als het gaat om broeikasgassen?

“We hebben de bijdrage van ontbossing aan de totale toename van broeikasgassen in de atmosfeer naar beneden moeten bijstellen, van 20 naar 10 procent. De helft daarvan heeft te maken met branden. Het verbruik van fossiele brandstoffen blijft onverminderd groot en doordat de ontbossing geleidelijk afneemt, zien we het aandeel van bosbranden in totaal kleiner worden.”

Houdt u ze allemaal bij?

“Zo’n twintig jaar geleden ben ik met Amerikaanse collega’s begonnen aan de hand van satellietgegevens bosbranden en de effecten daarvan voor de luchtkwaliteit en het klimaat te monitoren. Tegenwoordig maken we ook lokaal gebruik van drones om lucht boven een brand op te vangen en te analyseren. Het leidt tot steeds meer inzicht in de effecten van branden voor de luchtkwaliteit waar wetenschappers, maar ook politici, gebruik van maken.”

Op wat voor manier?

“Medewerkers van het KNMI raadplegen onze database bijvoorbeeld om hun klimaatmodellen te draaien, maar ook de regering van voormalig president Obama heeft een paar jaar geleden gevraagd om onderzoekgegevens in verband met de grote branden in Indonesië. De president van Indonesië was toen op bezoek in Washington. De aanpak van de branden en de gevolgen voor het klimaat stonden toen op de agenda. Onze gegevens kunnen ook gebruikt worden om branden beter te managen. Als die vroeg in het droogte seizoen gecontroleerd plaatsvinden, is de kans op destructieve branden later in het seizoen kleiner.”

Vinden bosbranden eigenlijk altijd in dezelfde gebieden plaats?

“De meeste mensen zullen denken aan branden bij Los Angeles en Sydney. Dat zijn gebieden die, vanwege de bedreiging voor de bevolking van die steden, veel aandacht krijgen.

‘Op de toendra’s van Canada en Alaska neemt het aantal branden toe’

Maar als je naar de wereldkaart kijkt, vinden de meeste branden plaats in savannegebieden en in noordelijke gebieden, zoals Canada.”

Waar neemt het aantal toe?

“In het hoge noorden, op de toendra’s van Canada en Alaska bijvoorbeeld, waar je zou verwachten dat het koud en vochtig is, neemt het aantal branden toe als gevolg van de klimaatverandering. Doordat het klimaat verandert zijn er op bepaalde plekken meer branden, waardoor het klimaat nog verder verandert.”

Kunnen wij daardoor in ons deel van Europa ook met branden te maken gaan krijgen?

“Op basis van de gegevens van twintig jaar kunnen we nog moeilijk voorspellingen doen, maar op indirecte manier kunnen we dat wel. Als de aarde verder opwarmt en het bij ons droger wordt, wordt de kans op branden ook groter. Ook in ons bijna volledig in cultuur gebrachte land. De onbekende factor voor betrouwbare voorspellingen is het handelen van de mens.”

Guido van der Werf

Geleerd,
9 december 1972

- 2000** fysische geografie, Vrije Universiteit Amsterdam
- 2000** onderzoeksassistent bij Nasa en CalTech
- 2006** promotie mondiale koolstofcyclus, Vrije Universiteit Amsterdam
- 2015** universiteitshoogleraar aardwetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam
- 2017** Ammodo KNAW Award

Het lichaam kan onaangenaam verrassen met rare uitwassen. Een ooglid dat op gezette tijden begint te kloppen, lokaal haaruitval of een onverklaarbare jeuk. Vandaag: clownseczeem.

Om clownseczeem valt bar weinig te lachen. Het is een heftig tafereel met een rode, pukkellige, schilferige huid als een sik rondom de mond, en bij de ogen. “Sommige mensen durven er de straat niet mee op,” zegt dermatoloog Reina Krijnen van Medisch Centrum Wetering.

Krijnen noemt het zelf geen clownseczeem, maar ‘dermatitis perioralis’, om de gegronde reden dat clownseczeem geen eczeem is, maar een reactie op cosmetica of corticosteroiden, een hormoon dat ook vaak tegen huidaandoeningen wordt ingezet. “Je ziet het vaak bij mensen die ooit een klein eczeempje hebben gehad, bijvoorbeeld rond de neusvleugels. Die krijgen daar dan een lichte hormooncrème voor. Soms reageren de huid en de talgklieren op die corticosteroiden door deze aandoening te ontwikkelen.”

Als iemand aanleg voor clownseczeem heeft, dan is het minste of geringste contact met corticosteroiden soms genoeg om deze akelige uitslag te ontwikkelen. “Zelfs als je een partner hebt die corticosteroiden gebruikt, kun je het krijgen.” Corticosteroiden, hoewel alleen op recept verkrijgbaar, zijn overal. Zo zit het vaak in inhalators voor mensen met astma en ook in die voor mensen met hooikoorts, maar vaak dus ook in crèmes tegen eczeem.

Dan is het dus aanlokkelijk om die ook op het clownseczeem te smeren. “Heel even trekt de uitslag weg, want die corticosteroiden onderdrukken het ook wel een beetje, maar het komt

steeds erger terug verslavingsbeeld.

Daarom is, in de clownseczeem, de “Stoppen met cor Daarna geven we in crèmevorm. Bij heel erg hebben, 1 pillen nodig zijn.”

Dan nog duurt h weken, voordat h zich laat verdrijve dagavond uit wil, lijkt om even die c smeren. Maar dat je niet moet doen. want het komt zo de dermatoloog: e prima crèmes teg corticosteroiden.

Malika Sevil

Suggesties: wacht!

SCHOKDEMPEND

Nieuw materiaal beweegt slechts één kant op

Natuurkundigen hebben een rubberachtig materiaal gemaakt dat zich niet volgens de natuurwetten gedraagt: het laat beweging in slechts één richting door. Als je het materiaal, dat overal dezelfde structuur heeft, aan de ene kant indrukt, gaat het helemaal bewegen. Druk je het aan de andere kant met evenveel kracht in, dan beweegt alleen de directe omgeving van het drukpunt. Deze uitvinding kan leiden tot nieuwe schokdempende materialen, die onder andere in robots en prothesen kunnen worden ingezet. De natuurkundigen, onder andere werkzaam bij onderzoeksinstituut Amolf in Amsterdam, publiceerden hun resultaat in *Nature*.

Colofon

De wetenschapspagina's worden mede mogelijk gemaakt door New Scientist (www.newscientist.nl). Coördinatie: Jim Jansen. Met medewerking van

NewScientist

EXTREMI

Algen lang ir overle

Algen uit he kunnen vele ruimte over een experim 530 dagen i buitenkant le ruimtesta plaatst. Ze raturen tus Celsius en t cuüm en de straling, me parant filter tegenhield. de theorie c teoretien le gen op tot c planeten. H verder in zic kolonies op wassen kur